

Seletuskiri

Kanepi valla eelarvestrateegia 2027-2030

Kanepi
2026

Sisukord

SISSEJUHATUS.....	3
1. Riikliku tasandi majandusprognoos.....	4
2. Kanepi vald.....	5
3. Põhitegevuse tulude ülevaade ja prognoos	6
4. Põhitegevuse kulude ülevaade ja prognoos	9
5. Investeermistegevus	10
6. Finantseermistegevus.....	12
7. Finantsdistsipliin	13
Kokkuvõte	14

SISSEJUHATUS

Kanepi valla eelarvestrateegia koostamise eesmärk on tagada valla jätkusuutlik eelarvepoliitika, mis seob arengukavaliste strateegiliste eesmärkide täitmise olemasolevate ressurssidega ja tagab stabiilse arengu realistliku planeerimise kaudu. Eelarvestrateegia on koostatud neljaks eelseisvaks eelarve aastaks, mida igal aastal tulenevalt majanduskeskkonnas toimuvatest muutustest korrigeeritakse.

Kanepi valla eelarvestrateegia käsitleb tegevustulusid, tegevuskulusid, investeeringuid ja finantseerimistegevust ning nendest lähtuvaid rahavoogusid.

Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud tekkepõhisest arvestusmetoodikast. Võrdlusandmetena on kajastatud eelarvestrateegia tabelis 2025. aasta eelarve täitmine ning 2026. aasta prognoositav eelarve täitmine.

Eelarvestrateegia annab ülevaate omavalitsuse finantsseisundist ning võimekusest teenindada olemasolevaid kohustusi. Tegemist on töövahendiga, mis kirjeldab omavalitsuse finantsolukorda ning võimaldab hinnata tulevaste rahavoogude kujunemist ning seeläbi loob aluse tänastele otsustele, mis mõjutavad omavalitsuse tegevust.

1. Riikliku tasandi majandusprognoos

Majanduskasv kiireneb sel aastal. Lähis-Ida konflikti majandusmõju on seni osutunud kevadel oodatust väiksemaks ja Eesti ekspordi oluliste sihtriikide majandusolukord on osutunud tugevamaks. 2025. aastal kasvas SKP 1,3 protsenti, selleks aastaks on oodata 2,5 protsendilist ja 2027. aastaks 2,3 protsendilist kasvu. Kasvu toetab sel aastal eelkõige sisenõudlus, aga ka eksport. Sisenõudlusele annab sel aastal olulise tõuke ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine, mistõttu netopalgafondi kasv on ligikaudu 10 protsenti.

Seni ei ole Lähis-Ida konflikti mõju laiemalt hindadesse jõudnud. Kuigi on oodata, et hinnakasv selle aasta sügiskuudel kiireneb, jääb 2026. aastal tervikuna inflatsioon oluliselt aeglasemaks kui 2025. aastal.

Majapidamiste tarbimist toetavad tulumaksusüsteemi muudatus, hinnakasvu aeglustumine ning paranev kindlustunne. Ühtlase maksuvaba tulu kehtestamine 700 eurot kuus tõstab keskmist netopalka oluliselt, kuid erineva sissetulekuga inimestele on kättesaadava töötasu kasv ebaühtlane. Osa tulumaksumuudatuse tõttu kätte jäävast tulust säästetakse.

Tööturu seis paraneb. Töötajate arvu langus pidurdub ning tööpuudus väheneb tasapisi, mida toetab majanduse kasvule pöördumine. Töötuse määr alaneb järgmistel aastatel oma loomuliku taseme lähedale, 6 protsendi juurde.

Palgakasv ei ole märkimisväärselt aeglustunud, kuigi hinnatõus aeglustub tänavu oluliselt ning tulumaksu muudatused andsid lisatõuke palgatulu ostujõule. Suurema osa eelmisest aastast püsis palgakasv üsna stabiilsena 6 protsendi läheduses ning maksuameti andmed näitavad sarnast palgakasvu ka viimastel kuudel. Kuigi eelmise aasta lõpus aeglustus palgakasv 4,5 protsendini, oli see ajutine ning tõenäoliselt põhjustatud tulumaksu muudatustest tingitud optimeerimisest. Käesoleva aasta I kvartalis kiirenes palgakasv taas 6,2 protsendini.

Tabel 1. Makromajanduslikud näitajad 2025-2030

	2025 tegelik	2026 prognoos	2027 prognoos	2028 prognoos	2029 prognoos	2030 prognoos
SKP reaalkasv, %	1,3%	2,5%	2,3%	2,4%	2,2%	2,1%
Tarbijahinnaindeks, %	4,8%	3,2%	2,8%	2,2%	2,1%	2,0%
Tööpuudus, %	7,5%	6,7%	6,4%	6,3%	6,2%	6,1%
Keskmine kuupalk eurodes	2 092	2 209	2 312	2 415	2 518	2 624
Palgakasv, %	5,6%	5,6%	4,7%	4,4%	4,3%	4,2%

Allikas: Rahandusministeeriumi 2026. aasta suvine majandusprognoos

2. Kanepi vald

Maksumaksjate ja keskmise brutopalka ülevaade

Peale elanike arvu on olulised tulumaksu laekumist mõjutavad tegurid valla maksumaksjate arv ja keskmine brutopalk. Tulumaksu laekumise kasvu saab prognoosida eelkõige võimaliku palgatõusu kaudu.

Elanike arv Kanepi vallas oli seisuga:

01.01.2021	4790
01.01.2022	4805
01.01.2023	4812
01.01.2024	4787
01.01.2025	4750
01.01.2026	4675

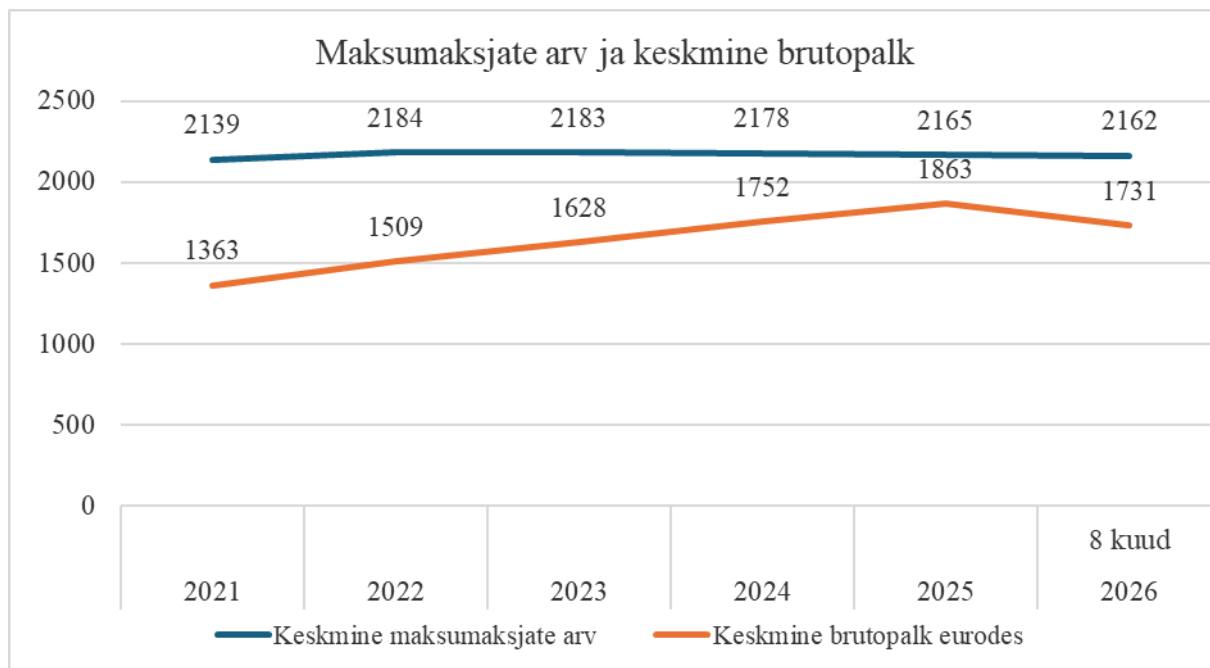
Kanepi valla keskmine maksumaksjate arv ja brutopalk on välja toodud tabelis 2 (vt joonis 1).

Tabel 2. Keskmise maksumaksjate arvu ja keskmise töötasu ülevaade aastatel 2021–2026

	2021	2022	2023	2024	2025	2026 8 kuud
Keskmine maksumaksjate arv	2139	2184	2183	2178	2165	2162
Muutus %	-	2,10%	-0,05%	-0,23%	-0,60%	-0,14%
Keskmine brutopalk eurodes	1363	1509	1628	1752	1863	1731
Muutus %	-	10,71%	7,89%	7,62%	6,34%	-7,09%

Allikas: Rahandusministeerium

2026. aasta kaheksa kuu keskmine brutopalk oli 1 731 eurot ja 2025. aasta kaheksa kuu keskmine maksumaksjate arv on 2162.

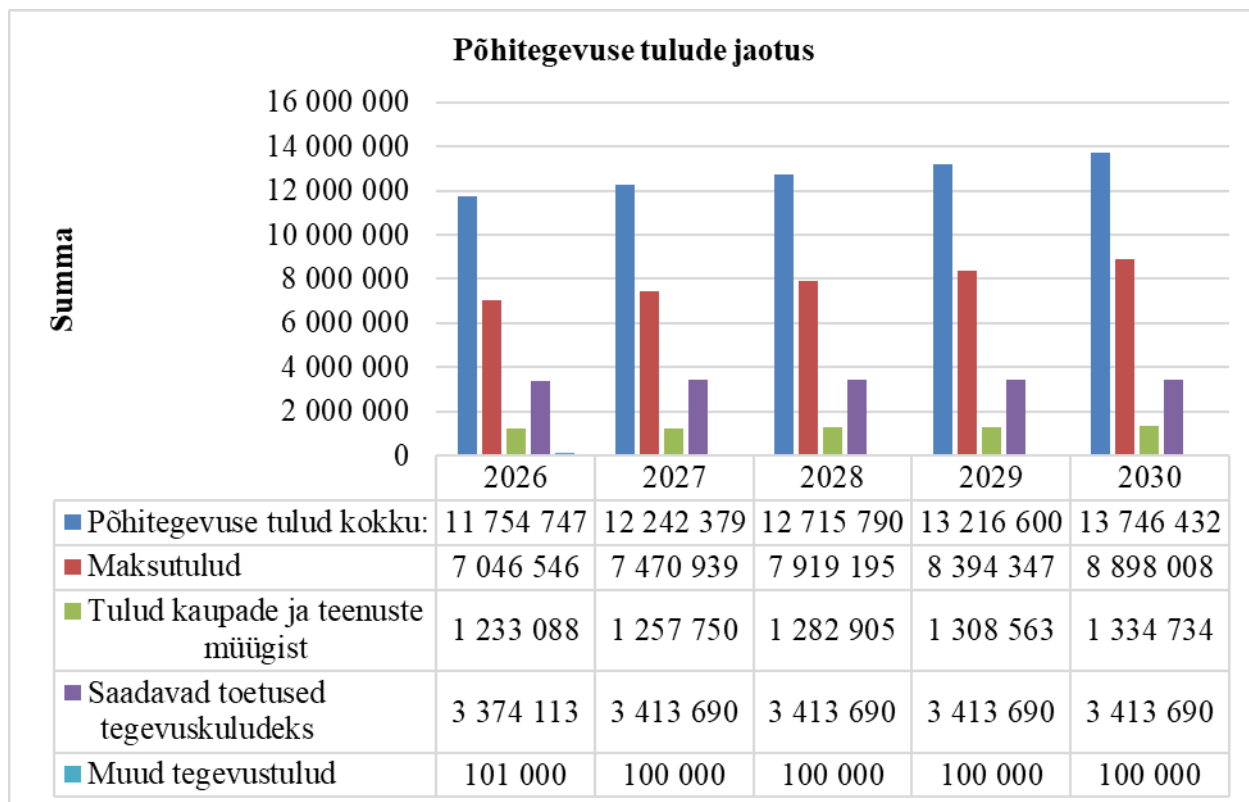
Joonis 1 Maksumaksjate arv ja keskmine brutopalk

3. Põhitegevuse tulude ülevaade ja prognoos

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse järgi jagunevad tulud põhitegevuse ja investeerimistegevuse tuludeks. Põhitegevuse tuludena käsitletakse järgmisi tululiike: maksutulud, tulud kaupade ja teenuste müügist, saadavad toetused, muud tegevustulud.

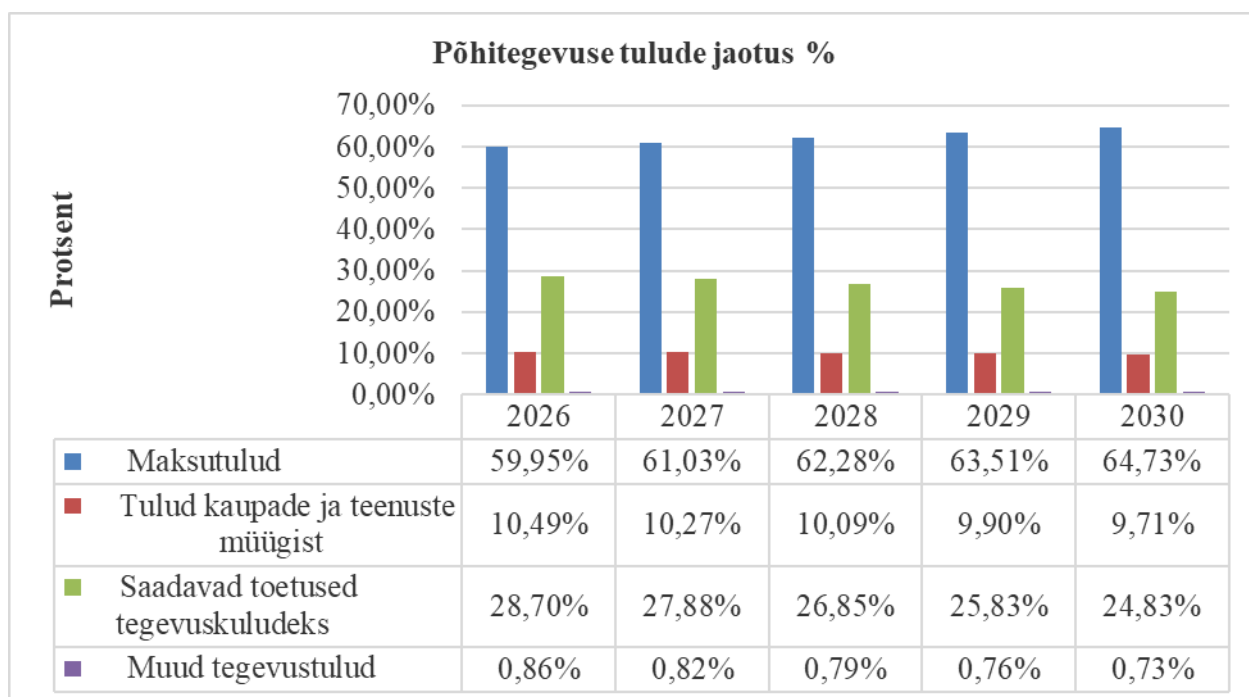
Suurem osa valla tulubaasist sõltub ümbritsevast majanduskeskkonnast ning riigi eelarve- ja regionaalpoliitikast.

Kanepi valla põhitegevuse tuludest moodustavad suurima osa maksutulud (joonis 2), millest oluline osa on laekumine füüsilise isiku tulumaksust (tabel 3).

Joonis 2 Kanepi valla põhitegevuse tulude jaotus 2026–2030 a

Maksutulude osatähtsus valla tuludes vaadeldaval perioodil on 59,95%-64,73%. Saadavad toetused tegevuskuludeks moodustavad 24,83%-28,70% (joonis 3), millest suurima osatähtsusega on toetused riigieelarvest (tabel 5).

Joonis 3 Kanepi valla põhitegevuse tulude jaotus protsentides 2026–2030 a

Füüsilise isiku tulumaksu osa maksutuludest on 93,74%-93,76% ning on põhiline osa omavalitsuse tuluallikast (tabel 3).

Tabel 3. Kanepi valla maksutulud 2026–2030 (eurodes)

	2026	2027	2028	2029	2030
Maksutulud kokku	7 046 546	7 470 939	7 919 195	8 394 347	8 898 007
Tulumaks	6 606 546	7 002 939	7 423 115	7 868 502	8 340 612
Maamaks	440 000	468 000	496 080	525 845	557 395
Tulumaksu osa maksutuludes %	93,76%	93,74%	93,74%	93,74%	93,74%

Kohalikele omavalitsustele eraldatav tulumaksuosa oli 2025 aastal 5,5% riiklikust pensionist ja 11,29 % töötasust jm analoogilisest tulust. Residendist füüsiliste isikute maksustatavast tulust 2026 aastal laekub maksumaksja elukohajärgsele kohaliku omavalitsusele 10,64% ning riiklikust pensionist 8,5% . Aastal 2027 võrdsustuvad pensionitulult ja muust tulust maksumäärad 10,23%-ni.

Alates 2025 aastast kehtestati „kahanemise piirmäär“ s t pandi paika %, millest rohkem ei saa omavalitsuste kasvult tulusid ümber jagada. Sellise muudatusega kiireneb tulumaksu laekumise kasv KOV-ides, kus eakate osakaal on kõrge ning aeglustub kasv KOV-ides, kus on kõrgem tööealiste osakaal ja palgatase.

Füüsilise isiku tulumaksu kohalikele omavalitsustele laekumise määr on järgmine:

Üksikisiku tulumaks	2025	2026	2027	2028	2029
Pensionilt	5,50%	8,50%	10,23%	10,23%	10,23%
Muult tulult	11,29%	10,64%	10,23%	10,23%	10,23%
Kahanemise piirmäär	-	2,00%	2,50%	3,00%	3,00%

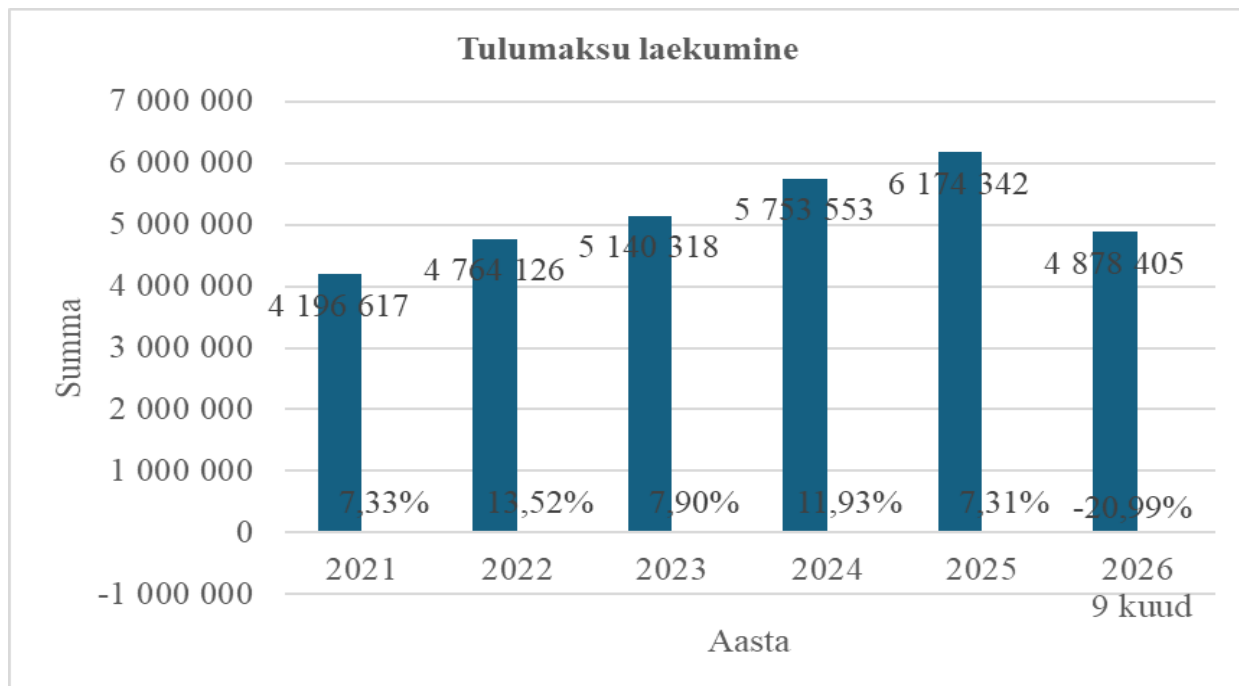
Maa-amet korraldas maade korralise hindamise 2022. aasta sügisel. Selle hindamise tulemused hakkasid kehtima alates 2024 aasta algusest. Maamaksu järsust tõusust hoidumiseks anti maamaksuseaduses võimalus kohalikel omavalitsustel vähendada maamaksumäärasid ja kehtestati seadusega kaheks aastaks maamaksu aastase suurenemise piirmäär. Alates 2026 aastast on maamaksu aastase suurenemise piirmäär kehtestamine volikogu pädevuses. Samuti on volikogu pädevuses maksusoodustuste otsustamine.

Maamaksu prognoositav laekumine aastatel 2027-2030 on summas 468 000 kuni 557 395 eurot.

Tabel 4. Kanepi valla füüsilise isiku tulumaksu laekumine 2021–2026 a (eurodes)

2021	2022	2023	2024	2025	2026 9 kuud
4 196 617	4 764 126	5 140 318	5 753 553	6 174 342	4 878 405
7,33%	13,52%	7,90%	11,93%	7,31%	-20,99%

Kohaliku omavalitsuse üksusele laekuv tulumaks sõltub eelkõige maksumaksjate arvust, keskmisest brutopalgast ja kohaliku omavalitsuse üksustele eraldatavast tulumaksu määrast.

Joonis 4 Kanepi valla tulumaksu laekumine 2021–2026 a

Toetused laekuvad suures ulatuses riigieelarve tasandus- ja toetusfondist (tabel 5).

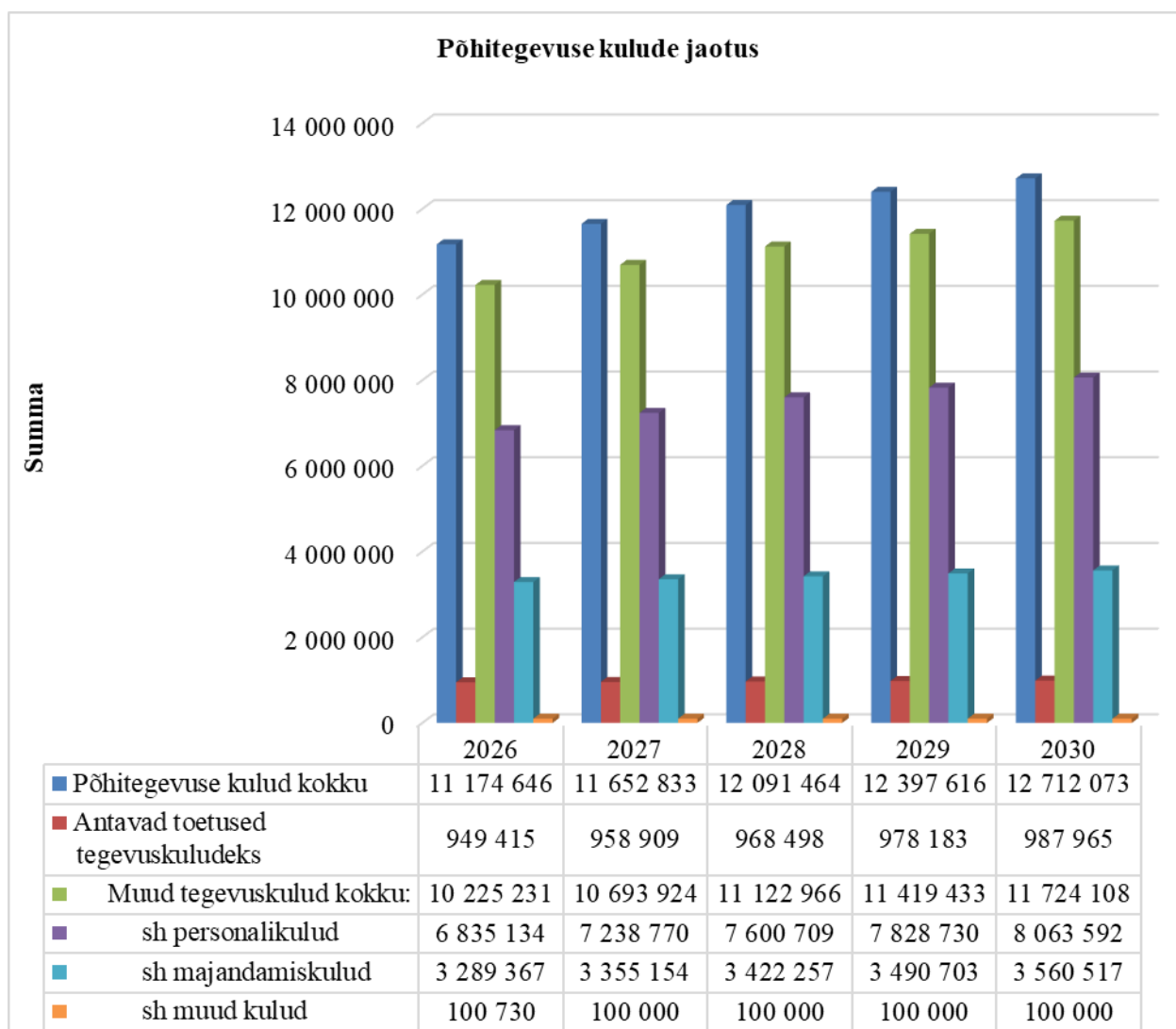
Tabel 5. Eraldised riigieelarvest tasandus - ja toetusfondi 2026–2030 (eurodes)

	2026	2027	2028	2029	2030
Eraldised riigieelarvest kokku:	3 240 713	3 313 690	3 313 690	3 313 690	3 313 690
Tasandusfond	808 144	808 144	808 144	808 144	808 144
Toetusfond	2 432 569	2 505 546	2 505 546	2 505 546	2 505 546

4. Põhitegevuse kulude ülevaade ja prognoos

Kanepi valla põhitegevuse kuludesse 2027 aastaks on planeeritud personalikulude kasvuks keskmiselt 5,91% ja aastaks 2028 on planeeritud 5%, aastateks 2029-2030 on planeeritud 3%. Majanduskulude kasvuks aastateks 2027-2030 on planeeritud 2%. Reservfondi mahuks eelarvestrateegia perioodiks on arvestatud 100 000 eurot (joonis 5).

Eelarvestrateegias põhitegevuse kulusid valdkonnapõhiselt ei jaotata. Valdkondlik jaotus tehakse iga-aastases eelarves.

Joonis 5 Kanepi valla põhitegevuse kulude jaotus 2026–2030 a

Põhitegevuse tuleml (põhitegevuse tulude ja kulude vahe) on Kanepi vallal strateegia perioodil positiivne s o 580 101 eurot kuni 1 034 358 eurot aastas. Tulude positiivset vahet kasutatakse olemasolevate laenude teenindamiseks.

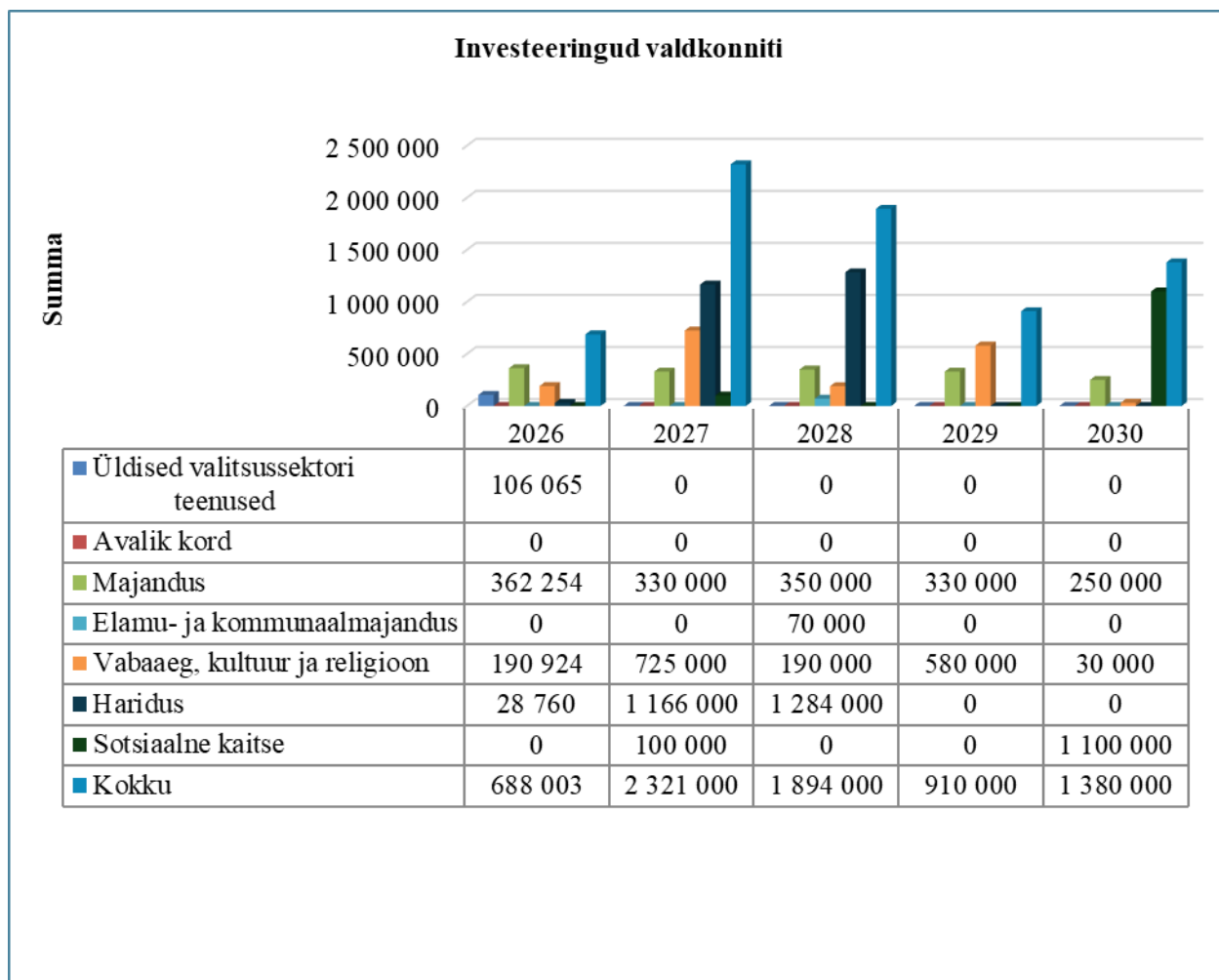
5. Investeeringustegevus

Tulenevalt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadusest käsitletakse eelarvestrateegias investeeringustegevusena järgmisi tegevusi: põhivara soetus; põhivara müük; põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine; põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine; osaluste soetus; osaluste müük; muude aktsiate ja osade soetus; muude aktsiate ja osade müük; antavad laenud; tagasilaekuvad laenud; finantstulud ja finantskulud.

Investeeringustegevuse eelarve on strateegia perioodil negatiivne ehk investeeringustegevuse kulud ületavad investeeringuteks saadavaid tulusid. Investeeringute finantseerimiseks on võimalik

Kanepi valla eelarvestrateegia 2027-2030

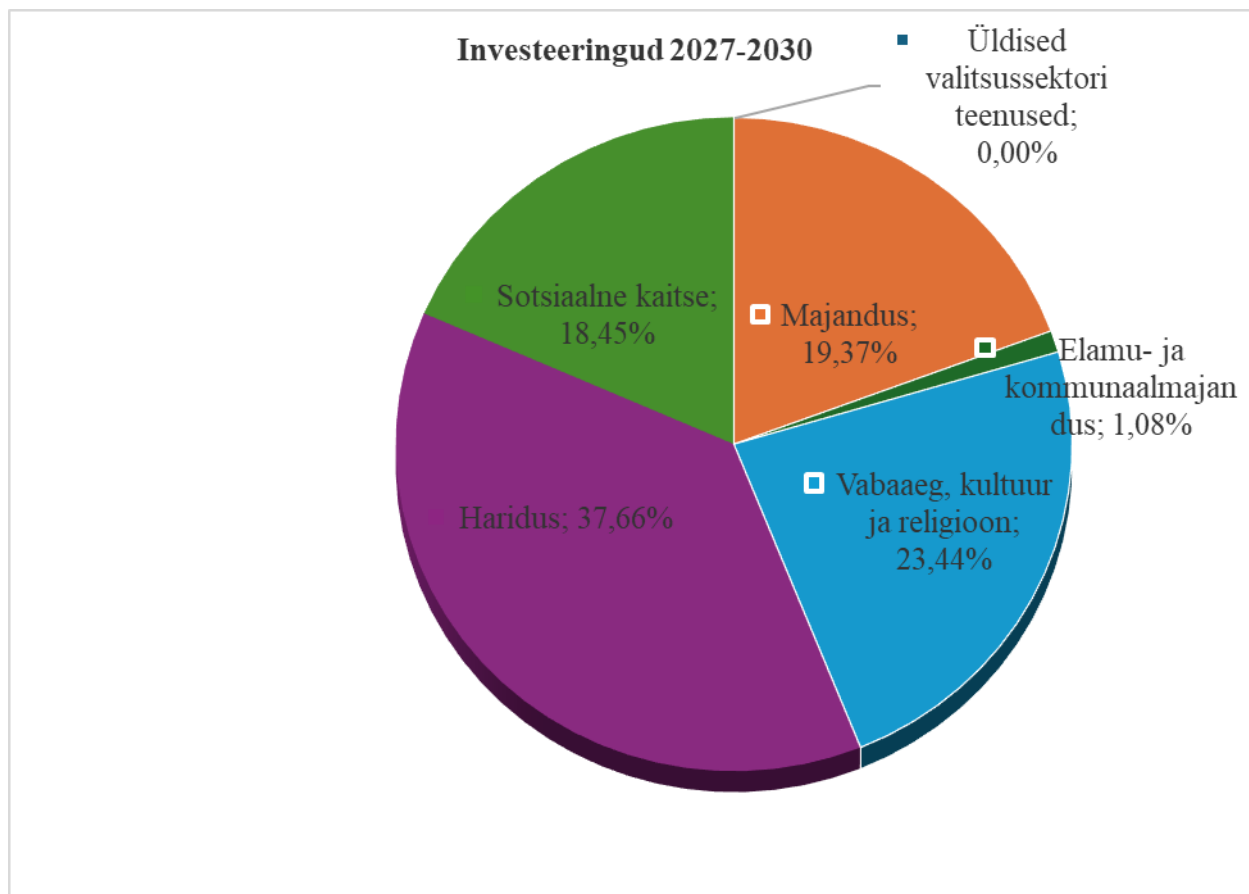
kasutada kolme allikat: omavahendeid, laenude võtmist ning toetusi. Üldjuhul nõuavad toetused ka omaosaluse olemasolu. Valdkondade investeeringutest annab ülevaate joonis 6.

Joonis 6 Kanepi valla investeeringud valdkonniti 2026–2030 a

Investeeringute kogusummaks aastatel 2027-2030 on planeeritud 6 505 000 eurot, sellest omaosalus 4 815 000 eurot ja toetuste arvelt 1 690 000 eurot.

Strateegiaperioodil aastatel 2027-2030 kavandatud investeeringutest on kõige mahukamad investeeringud haridusse 37,66%, vabaaega ja kultuuri 23,44% ning majandusse 19,37% kogu valla investeeringute mahust (joonis 7).

Joonis 7 Kanepi valla investeeringud valdkonniti kokku 2027–2030 a

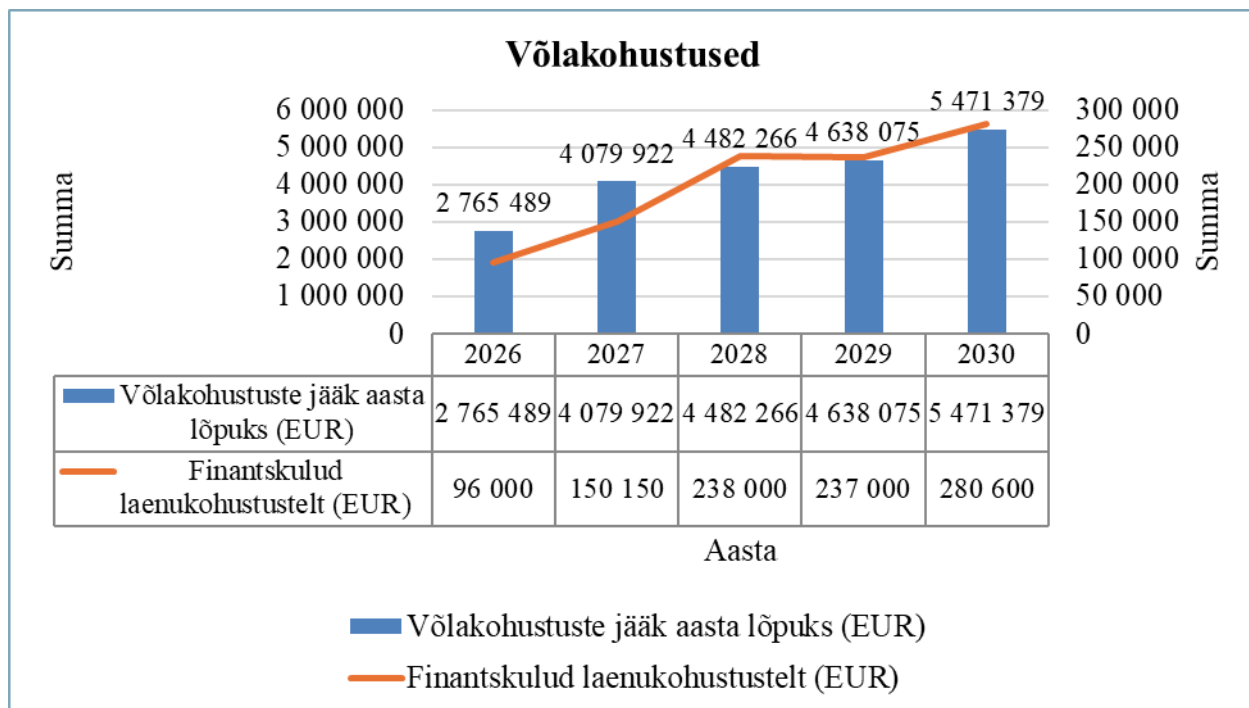
Detailne ülevaade valla suurematest investeerimisprojektidest aastatel 2027-2030 on esitatud Kanepi valla eelarvestrateegia 2027-2030 tabelis.

Finantstulud ja –kulud sisaldavad endas peamiselt intressituluseid ja –kulusid. Oktoobrikuu seisuga k a on 6 kuu euribor 2,909%.

6. Finantseerimistegevus

Strateegia perioodil on kavandatud võtta uusi laene (joonis 8).

Vaba netovõlakoormus eurodes on 2030 aasta lõpuks peale uute laenukohustuste võtmist ca 3,0 miljonit eurot. Netovõlakoormus on võlakoostuste ja likviidsete varade vahe.

Joonis 8 Kanepi valla võlakohustused aastatel 2026–2030 a

7. Finantsdistsipliin

Kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seadus kehtestab finantsdistsipliini tagamise meetmed, milleks on kinnipidamine:

- põhitegevuse tulemi lubatavast väärtusest;
- netovõlakoormuse ülemmäärast.

Nii põhitegevuse tulemi kui ka netovõlakoormus on lubatud piires, põhitegevuse tulemi positiivne ja netovõlakoormus alla 70%.

2026. aasta lõpuks on Kanepi valla netovõlakoormus 17,0% (Kanepi valla eelarvestrateegia 2027-2030 tabel).

Kokkuvõte

Eelarvestrateegia koostamise eesmärgiks on omavalitsuse jätkusuutliku finantspoliitika tagamine. Planeerimise eesmärgiks on tagada eelarveprotsessi stabiilsus, vahendite sihipärane ja efektiivne kasutamine.

Koostatud eelarvestrateegia puhul saab teha järgnevad põhijäreldused:

1. Eelarvestrateegia seob arengukavas toodud strateegiliste eesmärkide täitmise ning vastavad tegevused ja investeeringud reaalselt olemasolevate ressursidega.
2. Eelarvestrateegiaperioodi põhitegevuse tulud on planeeritud suhteliselt konservatiivselt tagamaks valla finantsstabiilsus ja jätkusuutlik areng.
3. Peamine tähelepanu on kulude pideval jälgimisel ning olemasolevate ja planeeritavate laenude tagasimaksmisel.
4. Eelarvestrateegia perioodi jooksul püsib valla põhitegevuse tulem positiivne ning vald saab tagada laenude tagasimaksmise.
6. Eelarvestrateegia perioodi on planeeritud laenukoormuse kasv. Vallal on olemas laenu võtmise võimekus (lubatud protsendi piirides), kuid tagasimaksed (põhiosa + intress) on muutunud vallale keeruliseks.

Koostas

Kaida Vool

Finantsosakonna juhataja